

1. REFORMA FISCALĂ

Obiective și măsuri principale: Reforma își propune o restructurare majoră a sistemului fiscal cu "un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025, net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii" (PBTSM, p.63).

Elementele cheie includ:

- Revizuirea sistemului de impozitare pentru companii și persoane fizice
- Modificarea sistemului de deduceri și facilități fiscale
- Implementarea unui nou sistem de evaluare a proprietăților pentru impozitare
- Actualizarea sistemului de TVA și accize

Calendar de implementare:

- Q1 2025: Elaborarea scenariilor de reformă fiscală de către Banca Mondială // Aprobarea măsurilor prin memorandum guvernamental // Consultări publice
- Q1 2025: Intrarea în vigoare a modificărilor ce vor fi aduse Codului fiscal (la depunerea cererii de plată nr.4 pentru Planul Național de Redresare și Reziliență)

Impact bugetar estimat:

- 2025: +1,1% din PIB (aproximativ 20,9 miliarde lei la PIB-ul estimat)
- 2026: Impact anualizat de 1,5% din PIB

Lectură critică a reformei propuse:

Reforma fiscală propusă în plan reprezintă una dintre cele mai ambițioase încercări de restructurare a sistemului fiscal din ultimii ani, dar în același timp ilustrează perfect dilema fundamentală a reformelor în România: cum să transformi un sistem rigid, cu interese puternic înrădăcinate, folosind instrumente și capacitate administrativă limitate.

Primul aspect care atrage atenția este fezabilitatea țintelor propuse. Dacă ne uităm la ultima execuție bugetară disponibilă (septembrie 2024), veniturile fiscale au scăzut de la 32,01 miliarde lei în iulie la 20,6 miliarde lei în septembrie 2024. Această evoluție pune sub semnul întrebării realismul țintei de +1,1% din PIB pentru 2025, mai ales în contextul în care experiența anterioară a reformelor fiscale în România arată rate de succes limitate.

Un al doilea aspect problematic ține de modul în care reforma abordează problemele structurale ale sistemului fiscal românesc. Gap-ul de TVA, estimat la 35,7% în 2021 (cel mai mare din UE), nu este adresat suficient de specific, în condițiile în care aproape toate Strategiile fiscal-bugetare de până acum reiterează același tip de obiectiv de ani de zile. Similar, sectorul informal, estimat la 27,8% din PIB, nu beneficiază de măsuri concrete de reducere.

În ceea ce privește elementele de implementare, calendarul propus pare ușor nerealist. Concentrarea majorității acțiunilor în Q1 2025 ridică semne serioase de întrebare privind fezabilitatea, dar nici nu există perioade de tranziție clar definite. Mai mult, este neclar și care dintre scenariile de intervenție pe fiscalitate este preferat. Asta în condițiile în care lipsește o

analiză detaliată a impactului asupra competitivității economice, IMM-urilor, investițiilor străine directe și pieței muncii.